

Hevur tú ein spurning ella onkran trupulleika, sum tú kundi ynskt tær at fingið viðgjordan í hesum teiginum.

Spyr Sosialin

Skriva til: Sosialurin, postsmoga 76, 3800 Argir. Merk brævbjálvan »Spyr Sosialin«.

Eyðun Joensen, sál-arfrøðingur

Marjun Sigurdsdóttir, sosialráðgevi

Marner Simonsen, lækni

Fríða Patursson, lógfrøðingur

Missi tamarhaldið eitt bil

Er tað sjúka ella stress, spyr ein lesari

Sálarfrøðingurin:

Eg fari undir hesum teigi at spyrja, um eg kundi fingið svar viðvíkjandi einum trupulleika, sum eg dragist við.

Tað er eitt sindur torført at greiða heilt skiliga frá, hvussu hetta kennist, men eg fari eftir ferimuni at royna tað.

Fyrstu ferð eg merkti hetta, var fyrri nokrum árum síðan. Eg koyrði róliga í bili mínum, men bráðliga var tað, sum koyrði eg við rúkandi ferð, og at hinir bilarnir fóru drønandi framvið við

gangi og lameterlisi, soleiðis, at eg hevði úr at gera við at hava tamarhald á øllum. Alt hetta stendur bert við eina løtu, so er alt sum áður.

Eg siti púra róligur og havi ikki meira ferð á, enn eg havi havt alla tíðina.

Síðan er hetta komið á meg meðan eg standi undir brúsu. Bráðliga er alt á gosi kring meg, — alt gongur við fúkandi ferð. Eg kenni tað sum vaski eg mær fimm ferðir so skjótt sum eg veruliga geri — alt meðan eg royni at konsentrera meg um at gera tað heilt spakuliga. Samstundis er ein slikur gangur kring meg — og alt

hevur skundi!

Tá ið alt hetta er av, standi eg líka róligur, sum eg havi staðið alla tíðina.

Hetta havi eg merkt eini fyra-fimm ferðir, við rúnum millumbilum, og tað er serstakliga óhugnaligt.

Eg tori ikki at fara undir brúsu meira, tí hetta kemur á meg óansæð um eg eri í stongdum rúmi ella í friskari luft. Seinast eg merkti hetta var fyrri fáum døgum síðan, meðan eg vaskaði bilin.

Kann sálarfrøðingurin greiða mær frá, hvat hetta er, um tað kann vera ein sjúka, ella stress?

Hava onnur havt somu

eyðkenni?

Tøkk fyrri, um tygum geva mær svar.

I.

Í fyrstu atlogu kundu tær upplivingar, ið tygum greiða frá, borið brá av at vera sera óhugnaligar, og eru tær tað ivaleyst eisini fyrri hin einstaka, meðan tær standa uppá.

Neyvan eru slíkar skelkandi upplivingar eindomi hjá tygum, og tí skulu tygum hava tøkk fyrri, at evnið verður borið fram, tí nógv grundir eru fyrri at halda, at ikki altíð er samsvor millum klokkeitíðina, náttúruvísindaligt skrásetta ferð, ljóð og annað, sum ta einstaka menniskja upplivir.

Væl virkar eygað á leið einum fototóli og sjálvt oyrað áleið eini mikrofón. Her vil heilavirksemi undir ymiskum víðurskiftum virka og tilevna fysisku sansuinnlitini til lidnar upplivingar, sum

kunnu verða sera ymiskar frá einum menniskja til annað.

Somuleiðis hjá tí einstaka menniskjanum undir ymsum víðurskiftum.

Heimspekingar hava aftur í tíðina sýnt áhuga fyrri upplivingum menniskjans av tíð og ferð, og evnið hevur eisini leingi havt áhuga millum vísundamenn, sum gjøgnum vísundaroynidir, við eitt nú ymsum eiturevni, hava fingið prógv fyrri, at slíkar upplivingar eru ávirkaðar av víðurskiftum í nerva-lagnum og sellustoffskiftinum.

Tað munnu vera mong, sum hava kent beinleiðis skelkandi upplivingar av tíð, ferð og kanska eisini stóð og staðfesting í rúminum, tí tey eitt nú hava havt fepur, hava verið serliga stressaði ella sjúk, hava verið ávirkaði av alkohol, hash ella LSD, Amfitamin, Kinin ella Kofein, bert fyrri at nevna nokur evni, sum sigast at kunna ávirka tað fysisku sansingina ávegis teimum endaligu upplivingunum.

Eisini elli tykist at hava

týdning fyrri tíðarupplivingarnar, og annars er tað púra natúrligt hjá sjálvst friskum og edrúum fólki, at ikki altíð er samsvar við tað, ein upplivir við sær sjálvum og tað sum klokkan seinni staðfestir.

Eftir fyrispurninginum at doma, tykja tygum eitt sindur skelkaður. Eg skilji at hetta vitjar aftur oftani og knappliga, uttan at tygum á nakran hátt eru ávirkaðar ella ódrúsi óvanliga fyrri. Tí kundu tygum roynt neurologiska rannsókn fyrri at tryggja, at sjúka í heila og nerva-lagi ikki er uppi í. Samanumtikið vildi eg mett, at lítið er at óttast fyrri, tí sum áður nevnt, kenna nógv fólk til slík fyrbrigdi.

Í fyrstu atlogu vildi eg rátt tygum til at farið á bókasavnið og t.d. lánt bókina Psykologiskt met frá Frantz From og lisið tann partin sum byrjar Tíden går... har slíkar upplivingar sum tygara verða umrøddar.

EyJo